

การสัมมนาวิชาการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง

สถาบันหลักของการพัฒนาการศึกษา
แห่งศตวรรษที่ ๒๑ (บวร.๒๑)

อ.สุทัศน์ เอกา

Facebook: สุทัศน์ เอกา

วันเสาร์ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมเถียเตอร์ ซี มจร. วังน้อย ออยุธยา

กราบนมัสการพระคุณเจ้า และท่านที่เคารพทุกท่าน

***** กระผมกราบขออภัย หากมีข้อความ
ใด ๆ ในการบรรยายนี้*****

**เกิดความผิดพลาด ล้วงเกินท่าน ด้วยความ
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเหตุใด ๆ ก็ตาม..ขอ
ท่านได้โปรดให้อภัยท่าน เป็นอโหสิกรรมแก่
กระผมด้วยครับ**

ในความรู้สึกรักของพุทธศาสนิกชน

ท่าน เป็นความเชื่อมั่น อย่างสูง ด้วยจิตวิญญาณทาง
พระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน

ท่านครับ

บัดนี้ ท่านได้มาถึงขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ “ในระบบการศึกษาของ
โลก” แล้ว...

ท่านมาถึงขั้น ปริญญาเอก พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
Ph.D. in Buddhist Educational Administration
***ต่อไปจึงเป็นการเรียนรู้โลกจากชีวิตจริง

Real world and Real life. ด้วย อายุตะนะ ๖ ของท่านเอง

ด้วยศักดิ์ศรีแห่ง “ปริญาคุณุฎีบัณฑิตทางพระพุทธศาสนา”
ในสังคมไทย

*** ท่านคือ ที่พึ่ง และความมั่งหวังของสังคม ***

ท่านจะ “มีบทบาท” เป็นผู้นำองค์กร ไม่ว่าท่านจะอยู่ใน “ฐานะ และ
ตำแหน่ง” ไດ ๆ ก็ตาม

องค์กรที่สำคัญ เช่น..บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มสังคม
, และองค์กรทางสังคมอื่น ๆ ท่านจงใช้โอกาสนี้ “นำพา
พวกเขาให้สามารถ สร้างปัญญาด้วยตัวของเขา
เอง”

*** คือการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ Experiential learning หรือ
Practical learning ตามหลักความจริงอันสูงสุด “อริยสัจ ๔ The
Four Noble Truths” ***

สถาบันหลักแห่งการพัฒนาการศึกษา ศ. 21

บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน รวมทั้งกลุ่มสังคม และองค์กรอื่นๆ

ทำหน้าที่ “สร้าง และ เสริม” หน้าที่ซึ่งกันและกัน

สร้าง คือ สร้างคุณสมบัติให้แก่คน ที่เรียกว่า **ปัญญา**

เสริม คือ ทั้งบ้าน วัด โรงเรียน “สนับสนุนซึ่งกันและกัน”

ในการสร้างปัญญามนุษย์

คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นเมื่อพบกับปัญหา

ภารกิจ ที่สำคัญ ๒ เรื่อง คือ

๑.สร้างความเข้าใจเรื่อง “ประตู่แห่งการเรียนรู้ ๖ ประตู่” ที่เรียกว่า “อายตนะ ๖” คือ เมื่อ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เกิดการ “ผัสสะ” แล้ว จะจัดการอย่างไร กับความรู้สึกของตนเอง รู้จักเลือกเส้นทางแห่งปฏิจจสมุปบาท ของการเกิด การดับของ กุศล และ อกุศล

๒.สร้างความเข้าใจเรื่อง “ความจริงอันสูงสุดของธรรมชาติ คือ อริยสัจ ๔” ดังนี้..คือ..

>>>ปัญหาที่เกิดขึ้น คือความทุกข์ มันเกิดขึ้นเองไม่ได้

>>>เหตุที่เกิดของปัญหา เรียกว่า สมุทัย ต้องหาตัวมันให้พบ

>>>ความสิ้นไปของปัญหา เรียกว่า นิโรธ ปัญหามันหมดไปเองไม่ได้ ต้องไป “ทำการ Action ดับที่ต้นเหตุของมัน”

>>>วิธีดับที่ต้นเหตุของปัญหา เรียกว่า มรรค มี ๘ ประการ ตามเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา

อริยสัจ ๔ คือ หัวใจสำคัญที่สุดของการศึกษา แห่งศตวรรษที่ ๒๑

ทุกภาคส่วน และฐานะ เช่น..

>>>การจัดการศึกษาระดับกระทรวง..ระดับนโยบายการศึกษา..การบริหารการศึกษาทุกระดับ..สพฐ มหาวิทยาลัย เขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน..การเรียนการสอนทุกระดับ..

>>>การจัดการ ทุกประเภท ตนเอง บ้าน วัด โรงเรียน กลุ่มสังคม และองค์กรทางสังคม อื่น ๆ

จัดการอย่างไร

๑.ถ้าดี ก็ให้พัฒนายิ่ง ๆขึ้นไป หาเหตุแห่งการพัฒนาให้เจอ แล้ว พัฒนาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง คือ มรรค ๘

๒.ถ้ามีปัญหา ก็หาต้นเหตุของปัญหาให้เจอ คือ สมุทัย แล้วแก้ไขด้วยวิธีการที่ถูกต้อง คือ มรรค ๘

นี่คือ หลักการ สร้างเหตุ เพื่อนำไปสู่ผล Cause and Effect นั่นเอง

เส้นทางแห่งปฏิจจสมุปบาท

อวิชชา >>> สังขาร >>> วิญญาณ >>> นามรูป >>> สฬายตนะ คือ

อายตนะ ๖ >>> ผัสสะ >>> เวทนา >>> ตัณหา >>> อุปาทาน

>>> ภพ >>>ชาติ >>> ชรามรณะ

โสกะ ปริเทวะ ทุภช โทมณัส อุปายาส เป็นตัวพลอยผสม หมักหมมอาสวะ เป็นปัจจัยให้เกิดอวิชชา หมุนวนจรต่อไปอีก

>>>แม้ชาติก็เป็นทุกข์ แม้ชราก็เป็นทุกข์ แม้มรณะก็เป็นทุกข์ แม้โสกะ ความ
แหว่งใจ ปริเทวะ คร่ำครวญ ทุภช โทมณัส ความทุกข์ทางจิต อุปายาส ความดับแค้น ก็เป็น
ทุกข์ ความประจวบ กับสิ่งไม่เป็นที่รัก ก็เป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากสิ่งที่
รัก ก็เป็นทุกข์ ปราภณาสังใจไม่ได้ แม้อันนั้น ก็เป็นทุกข์ โดยย่ออุปาทานชั้น
ทั้ง ๕ เป็นทุกข์.

นำพาในการสำรวจจิตอยู่เสมอ ขอยกตัวอย่าง พุทธศาสนานิกายนิชิเรน ของญี่ปุ่น เรียกว่า 10 โลกภูมิ ดังนี้

- 1.พุทธะ คือ ภาวะจิตเป็นสุข อิ่มเอม มั่นคงถาวรตลอดกาล รู้แจ้งความเป็นจริงแห่งอดีต ปัจจุบัน อนาคต**
- 2.โพธิสัตว์ คือ ภาวะจิตเมตตา ปราณี**
- 3.สมาธิ คือ ภาวะจิตมุ่งมั่นกระทำงานสำเร็จ**
- 4.ศึกษา คือ ภาวะจิตที่มุ่งมั่นศึกษาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง**
- 5.เทวะ คือ ภาวะจิตเป็นสุขชั่วขณะ สมหวัง พอใจ**
- 6.มนุษย์ คือ ภาวะจิตมีเหตุผล รู้หน้าที่ เป็นปรกติ**
- 7.อสุระ คือ ภาวะจิตขุ่นมัว โมโห โกรธ พยาบาท ไม่พอใจ ใช้กำลังทำร้าย**
- 8.เดรัจฉาน คือ ภาวะจิตเห็นแก่ตัว หลงผิด**
- 9.เปรต คือ ภาวะจิตกระหายอยากได้ โลก**
- 10.นรก คือ ภาวะจิตเป็นทุกข์ เตือนร้อน**

นี่คือ เส้นทางก้าวขึ้นสู่ความสำเร็จ ในสิ่งปรารถนาทุกๆประการของมนุษย์

ความเพียรพยายามอันยิ่งใหญ่ The Great perfect Efforts..

***นี่คือ เส้นทางก้าวขึ้นสู่ความสำเร็จ ในสิ่งปรารถนาทุก ๆ
ประการของมนุษย์***

- ๑.เพียรระงับยับยั้ง “บาปอกุศล” ที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น
- ๒.เพียร “ละบาปอกุศล” ที่เกิดขึ้นแล้วให้พ้นไปจากใจของเรา
- ๓.เพียร “ทำกุศล” ที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมีขึ้นในใจของเรา
- ๔.เพียร “รักษากุศล” ที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและให้เจริญยิ่งขึ้นไปจน
ไพบูรณ์

“ประตู่แห่งการเรียนรู้ ๖ ประตู่” ที่เรียกว่า “อายตนะ ๖” คือ เมื่อ
ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เกิดการ “ผัสสะ” แล้ว จะจัดการ
อย่างไร กับความรู้สึกของตนเอง รู้จักเลือกเส้นทาง
แห่งปัจจุสมุปบาท ของการเกิด การดับของ กุศล และ อกุศล
เมื่อท่านเลือกเส้นทาง ของกุศล ท่านเลือกได้ ๒ เส้นทาง
คือ เปลี่ยนกลับใจมา ระหว่าง ปรมาตม กับ สมมุติ

- ๑.เพื่อความสงบสุขของตนเอง ท่านก็หาทางดับ กิเลส ตัณหา อุปาทาน
ด้วยตัวท่านเอง ใช่ ? เป็นข้อพิจารณา
- ๒.เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่อาชีพของตนเอง และผู้อื่น ท่านก็ใช้หลัก
ของปัจจุสมุปบาท สร้างเหตุที่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่ผลที่ต้องการ
เพราะไม่มีสิ่งใดสามารถเกิดขึ้นได้ลอย ๆ โดยไม่มีเหตุทำให้มันเกิด..เรา
ต้องการผลอย่างใด ก็ต้องสร้างเหตุอย่างนั้นก่อน ใช่ ? เป็น
ข้อพิจารณา

ที่เรียกว่า “ปัญญาของตนเอง” นั้น คือ
คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ เมื่อมีปัญหา ครบทั้ง ๓ ประการ

การใช้ปัญญา ของตนเอง

๑. ในทางปรมัตถ์ เปลี่ยนความรู้สึก เวทนา ที่เป็น อกุศล ให้เป็น กุศล
๒. ในทางสมมุติของโลก ใช้เวทนา ที่เกิดขึ้นนั้น เป็น เหตุ เพื่อ นำไปสู่ผลที่ต้องการ เพื่อสร้างความสุข ความเจริญของตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และโลก
๓. ความจริงที่ต้องตระหนัก คือ ทำเหตุอย่างใด ก็นำไปสู่ผล อย่างนั้นเสมอ

ภารกิจสำคัญทั้งสองประการนี้ จะสำเร็จลงได้ด้วย การ “ชักนำทำให้คนในองค์กร” สามารถสร้างปัญญา ด้วยตนเอง

คนมีปัญญา คือคนที่มีคุณสมบัติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา

>>>คุณสมบัติทั้ง ๓ ประการนี้ต้องครบ จึงจะเรียกว่ามีปัญญา<<<

ท่านสามารถ ชักนำ และฝึกฝนมนุษย์ ให้สามารถ “สร้างปัญญาสร้างปัญญาของตนเอง Own Intelligence.” อย่างได้ผลมากที่สุดด้วย มรรควิธี อันเป็นทางสายกลาง เพื่อนำมาซึ่งสันติสุข มาสู่ตนเอง ครอบครัว สังคมประเทศชาติ และโลก อย่างไม่จำกัดกาลเวลา

มรรค ๘

1. สัมมาทิฏฐิ คือ ความเข้าใจถูกต้อง
2. สัมมาสังกัปปะ คือ ความใส่ใจถูกต้อง
3. สัมมาวาจา คือ การพูดจาถูกต้อง
4. สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำถูกต้อง
5. สัมมาอาชีวะ คือ การดำรงชีพถูกต้อง
6. สัมมาวายามะ คือ ความพากเพียรถูกต้อง
7. สัมมาสติ คือ การระลึกประจําใจถูกต้อง
8. สัมมาสมาธิ คือ การตั้งใจมั่นถูกต้อง

แต่...

*** ท่าน จะชักนำให้สมาชิกของ บ้าน วัด โรงเรียน กลุ่มสังคม และองค์กรทางสังคมอื่น ๆ สามารถสร้างปัญญาให้เป็นของตนเองได้อย่างไร ? ***

>>> ด้วยเกียรติ และศักดิ์ศรี แห่ง พร.ด.ของท่าน..ท่านจึงมีหน้าที่ ในการเผยแผ่ และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา ให้เจริญรุ่งเรือง ยั่งยืนตลอดไป<<<

*** สร้างปัญญามนุษย์ ด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก ตาม แบบพุทธวิธี อันได้แก่ มรรค ๘ ประการ ***

ท่านจะเห็นได้ว่า มรรค ๘ ประการนี้คือ การเรียนรู้วิถีพุทธ คือการ เรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑..และการเรียนรู้โดยวิถีธรรมชาติ ที่ดีที่สุด

>>>ท่านจง นำสมาชิกขององค์กร บ้าน วัด โรงเรียน กลุ่มสังคม และ องค์กรทางสังคมอื่น ๆ เรียนรู้ และ ดำเนินชีวิต ตาม มรรค ๘ ให้ตรง ทางและตรงธรรมที่สุด เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และโลก ด้วยความอดทนมุ่งมั่น และหนักแน่นอย่างที่สุด

>>>ทำให้สมาชิกขององค์กรทางสังคม ได้ตระหนักว่า การดำเนิน ชีวิต อย่างตรงทาง และตรงธรรม เป็นชีวิตที่มีความสุขที่สุด..ดังนั้น ..ผู้ครองเรือนที่ต้องประกอบอาชีพการงานทุกวัน ย่อมสามารถเดิน ตามเส้นทางแห่ง มรรค ได้ทั้ง ๘ ประการ ตลอดวัน..เพราะเขา สามารถ เปลี่ยนกลับไปมา ระหว่าง สมมุติ กับ ปรมาตม ได้ในช่วง เวลาที่เหมาะสม

ตัวอย่าง การนำทางที่ตรงทางและตรงธรรม ตามมรรค ๘ เช่น

>>>สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ นั้น คือ **เห็นอริยสัจ ๔**, **รู้เห็น กุศล**
มูล กับอกุศลมูล, **เห็นไตรลักษณ์** คือ เห็นว่า ชันธ์ ๕ นี้ไม่เที่ยง,
เห็นปัจจัยสมุปบาท เห็นเหตุ และผลอันเกิดจากเหตุ นั้น, และ
ปัจจัยที่ทำให้เกิดสัมมาทิฏฐิ อันได้แก่ ปรโตโฆสะ หรือ การเรียนรู้
จากผู้อื่น และ โยนิโสมนสิการ หรือ การทำในใจตนเองโดยแยบ
คาย..เป็นต้น..นี่คือ การทำให้เกิดการเรียนรู้

>>>นำทางในเรื่องการสร้างสมาธิสัมมาสังกัปปะ คือ **๑.เนกขัมมสังกัปปิ**
ความคิดที่ปลอดจากโลกะ ไม่เห็นแก่ตัว ความคิดในการเสียสละ
ความคิดที่เป็นคุณ.. **๒.อพยพาสังกัปปิ** ความคิดที่ปราศจาก
พยาบาท เดียดแค้น ชิงชัง ชัดเดื่อง ด้วยการปลุกฝังความเมตตา
ปรารภนาให้ผู้อ่านมีความสุข..**๓.อวิหิงสาสังกัปปิ** คือความปรารภนา
ที่จะไม่ก่อทุกข์แก่ผู้อื่น ปลุกฝัง ความกรุณา คือความคิดที่จะช่วยให้
ผู้อื่นพ้นทุกข์ นี่คือการสอนให้คิดอย่างถูกต้อง

เอา มรรค ๘ มาเป็นหลักในการนำสมาธิขององค์กร ให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ดังนี้

1. สัมมาทิฏฐิ คือ ความเข้าใจถูกต้อง
 2. สัมมาสังกัปปะ คือ ความใส่ใจถูกต้อง
 3. สัมมาวาจา คือ การพูดจาถูกต้อง
 4. สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำถูกต้อง
 5. สัมมาอาชีวะ คือ การดำรงชีพถูกต้อง
 6. สัมมาวายามะ คือ ความพากเพียรถูกต้อง
 7. สัมมาสติ คือ การระลึกประจำใจถูกต้อง
 8. สัมมาสมาธิ คือ การตั้งใจมั่นถูกต้อง
- **คิดเป็น**
- **ทำเป็น**
- **แก้ปัญหาได้
เมื่อมีปัญหา**

ช่องทางในการ “สร้างปัญญา” ให้แก่สมาชิกในองค์กร

การเผยแพร่พระพุทธรศาสนา เชิงรุก เช่น เสียงตามสายการเผยแพร่เสียงธรรม จากครูบาอาจารย์ต่าง ๆ ที่มีผู้ใจบุญ สร้างเป็น MP3..และการนำพาสมาชิกขององค์กร ลงมือปฏิบัติจริง เรียกว่า **Experience approach** นำทำกิจกรรมเพื่อสังคม, กิจกรรมประเพณี, กิจกรรมเสริมอาชีพ. ฯลฯ..

การที่จะประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน นั้น ขึ้นอยู่กับ ความเมตตา กรุณา ความเพียรพยายาม และ ขันติธรรม ของท่าน ที่จะลงไปหาประชาชน แทนที่จะรอให้ประชาชนมาหาท่าน

สอนเพื่ออะไร ?

สอนเพื่อให้ผู้เรียน “มีคุณสมบัติ Characteristic”
ที่...

“สามารถสร้างปัญญาของตัวเอง Can create
their own intelligence”

คิดเป็น ทำเป็น
และ..แก้ปัญหาได้

คุณสมบัติที่ต้องการ

คิดเป็น

มีหลักการคิด Thinking roadmap
คิดบนฐานข้อมูล Critical thinking
การคิดเป็นการกระทำในใจ

ทำเป็น

คิดก่อน แล้วจึงทำ
จะเกิดผล ก็ต้องให้ลงมือทำจริง ๆ

แก้ปัญหาได้

เมื่อบุคคลทำงาน ปัญหาย่อมเกิดตามมาเสมอ
หา “สาเหตุของปัญหา” ให้พบ
แล้วจึงลงมือแก้ปัญหา “อย่างถูกวิธี”

กราบนมัสการขอบพระคุณพระคุณเจ้าที่เคารพอย่างสูง และ
ขอบพระคุณท่านที่กรุณารับฟัง ความคาดหวังจากประชาชนคนหนึ่ง
ที่รัก เคารพ และห่วงใยในการสืบทอดพระพุทธศาสนา

สวัสดีครับ

ชื่อ อ.สุทัศน์ เอกา

วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

- จบ พม.จากกระทรวงศึกษาธิการ
- จบ กศ.บ.ที่ มศว.ปทุมวัน
- ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โรงเรียนจิตตานุสรณ์ โรงเรียนนวลจันทร์วิทยา
- รับราชการที่โรงเรียนนนทรีวิทยา กทม.
- นักสังคมสงเคราะห์มูลนิธิสงเคราะห์เด็กอนาถา กรุงเทพฯ
- ผู้ดำเนินงานมูลนิธิธนวลจันทร์
- เขียนหนังสือคณิตศาสตร์ชั้นประถมสำนักพิมพ์รวมการพิมพ์
- บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์คืน ปรีณัติ
- นักเขียนบทละคร เรื่องสั้น นวนิยาย
- นักเขียนอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
- ผู้แต่งหนังสือครูแห่งศตวรรษที่ 21 ยอดสั่งพิมพ์ 10000 เล่ม หมดภายในเวลาระยะเวลา 3 เดือน
- มีเพื่อนและผู้ติดตาม facebook ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา มากกว่า 5000 ท่าน

